

אשית עצות בנפשי

שיחות ופנינים
ממורינו ראש
הישיבה שליט"א

בלתי מוגה

– פנימי –

יוצא לאור על ידי תלמידי היכל הקודש
בני ברק יצ"ו

הכנה לקבלת התורה אור לה' סיון תשפ"גמתחילים מחדש

רוצים להיות מסכן, לאף אחד אין כח לקום בבוקר וללכת לפתוח את החנות, אבל לא רוצים להיות מסכן, לא רוצים שיהיה חסר אוכל לאשה ולילדים, ורוצים קורת גג, ורוצים שיהיה מוכן כסף בצד לימי הזקנה, כי לא רוצים להיות איש מסכן, כי את זה אנשים רואים בעיניהם מה זה להיות מסכן, רואים מה זה אנשים רעבים ללחם, ולכן מוכנים לעבוד קשה על זה, אבל אמר רבינו בשיחות הר"ן [שיחה כג] אף אחד לא יודע מה הולך להיות בעולם הבא, כי אנשים לא ראו מה זה, ולא יודעים אפילו לתאר לעצמם מה הולך להיות איתם, ובזה חייבים להאמין לצדיק מה יהיה, חייבים להקשיב לקול הצדיק שמתחנן ובוכה לאדם, אני לא רוצה שתהיה מסכן לעתיד לבוא, אני לא רוצה שנשמתך תהיה זרוקה בין העולמות.

כי אין דרך לחשוב בכלל מה יהיה, ר' נתן היה ידוע כאחד עם מחשבה עמוקה, הוא תמיד חשב עמוק וחשב תכלית, ובכל זאת אמר שיש דבר אחד שהוא לא יכול לתאר לעיניו איך זה יהיה: מה יהיה ה'ברוך - הבא' הראשון שיהיה לו בקבר, בן אדם יכול לחשוב שיבוא יום ויהיה לו דירה כזאת או רכב כזו, אבל לא יכולים לתאר מה יהיה אז לעתיד לאחר הפטירה, אני לא רוצה להפחיד את העולם, אבל זה לא באמת מפחיד, זה רק מעורר את האדם משנתו שיתחיל לחשוב תכלית, וכמתואר בספרי מוסר ובראשית חכמה, על זריקת הנשמה בכף הקלע מלאך אחד שעומד בקצה אחד של העולם, עד לקצה השני של העולם ששם עומד מלאך אחר, ועל זה אמר רבינו שיש עצה להינצל מעולם התוהו על ידי שבועה בספר תורה.

נודה להקב"ה על היו"ט הקדוש הקרוב ובא, יו"ט שבועות, זמן מתן תורתנו, אנחנו הולכים לקבל את התורה מחדש, ידוע לכולם מה שמוהרא"ש היה מספר שר' נתן כל כך התלהב באש קודש, וצעק בחג השבועות, 'תורה חדשה' 'תורה חדשה' זה לא התורה הישנה, בן אדם חדש שנולד, מגיעים זמנים חדשים, כל מה שהיה היה, מתחילים מחדש ללמוד את התורה, מתחילים לציית לכל מה שכתוב בתורה.

עצה ראשונה להינצל מעולם התוהו

ידוע שבזמן שרבינו היה חי, היו ג' זמנים בשנה שרבינו אמר שצריכים לנסוע עליו, בר"ה, בשבועות ובשבת חנוכה, בעז"ה בשבועות נספר באריכות מה שמובא בפעילת הצדיק, שאחד מאנשי שלומינו נכנס לרבינו ותינה את לבו שהוא מאוד מפחד מעולם התוהו, מה שיהא עם נשמתו לאחר פטירתו, ורבינו ענה לו שיש לזה עצה, איך להציל את נשמתו מעולם התוהו, והוא יגיד לו את העצה בהזדמנות אחרת, ואחרי תקופה רבינו גילה לו את הסוד, מה שנהוג בין אנשי שלומינו, המנהג הוא לעשות את זה בשמחת תורה, סתם ככה אסור להישבע, אבל כאן אנו נוהגים כך לפי דברי רבינו, שלוקחים בעת ההקפות את הספר תורה, ועושים שבועה, שבעת שנסתלק מן העולם, דבר ראשון יוליכו את נשמתנו לרבינו נחמן בן פיגא, לא צריך לחכות לשמחת תורה אפשר תמיד לעשות את זה.

הצדיקים יודעים מה יהיה בקבר

רבינו אמר שכאן בעולם הזה אנשים רואים מה זה להיות מסכן, ולכן מוכנים לסבול כי לא

היכל הקודש, אבל אפשר להתכנס בכל מקום שיש חסידי ברסלב, ובתנאי שאין שם ליצים, מישהו שואל את מוהרא"ש בשו"ת ברסלב, שבעיר שהוא גר שם בארץ ישראל, אין שם מנין של היכל הקודש, ויש שם מנין אחר של אברכים חסידים, ועוד בית כנסת אחר של חסידי ברסלב, אבל יש ליצים, אנשים שקורעים את הקונטרסים וכו', מוהרא"ש עונה לו שלא כדאי ללכת למקום שקורעים ספרים שמגלים את הקב"ה בעולם, הרי אם תפתחו את הקונטרסים האלו מה תראו שם, תפתח כל קונטרס בכל מקום שרק יפתח, ותראה שאין שם שום דבר שיכול להיות משהו בעייתי.

הקונטרסים המגלים את הקב"ה בעולם

הקונטרסים האלו מגלים את הקב"ה, בצורה כזאת נגישה לדור שלנו, עוד לא היה צדיק אחד שהצליח להוריד את זה בצורה כזאת, האמת היא שכל הספרים הגיעו לגלות את הקב"ה, אבל קשה מאוד להבין אותם, גם ספרי הזוהר הגיעו לגלות את הקב"ה אבל מאוד קשה להבין שם כל משל של כל אות וכל הסודות וכו', וכן כל ספרי החסידות באים לגלות את הקב"ה אבל השפה קשה מאוד לאנשים פשוטים, לדרי מטה כמונו, אנחנו לבושים מאוד יפה ולבוש חסידי, ונראה שאנחנו לא צריכים חיזוק, אבל אנחנו צריכים ועוד איך, וצריך לדבר איתנו בשפה שלנו.

פגשתי לאחרונה מישהו ואומר לי לא האמנתי על האברך פלוני שהוא מסתובב בהיכל הקודש, אילו הוא היה הולך עם שרוולים קצרים עוד הייתי מבין, ואני לא מבין בכלל את השאלה, מה קשור שרוולים למה שקורה בתוך מחשבות המוח של הבן אדם, לפעמים מישהו לובש שרוולים קצרים בעבודה, ולא יכול ללבוש בגד לבן, כי הוא עובד בעבודה שכל רגע יכול להתלכלך לו הבגד, ולכן הוא לובש חולצה כהה, אבל עליו עוד מאמינים שהוא מסתובב בהיכל הקודש, אבל אברך שלבוש בלבוש חסידי איך יכול להיות שהוא מסתובב כאן, ולך

עצה שניה להינצל מעולם התוהו

ואחרי זה הוסיף רבינו ואמר שיש עוד עצה להינצל מעולם התוהו, שכל מי שיבוא אליו בג' זמנים אלו, בראש השנה, ובשבת חנוכה, ובחג השבועות, ינצל מעולם התוהו, מוהרא"ש כותב שזה היה בזמן שרבינו היה חי, ולכן אנשי שלומינו מסרו את נפשם להגיע בג' זמנים אלו, אבל ר' נתן הבין מרבינו שלאחר פטירתו יבואו אליו רק לראש השנה, ובשאר ב' הזמנים יתאספו במקומותיהם.

התפלה חזקה מהכל

חייבים להתפלל הרבה כדי להגיע לאומן לראש השנה, וכל אלו שחושבים שאין להם סיכוי להגיע לאומן, ידעו שיש עצה שיותר חזקה מכל מניעה, והיא תפלה, גם אם האשה לא מרשה, או שההורים מפריעים, או החברים, או בעסק, התפלה יותר חזקה מהכל, גם אם נראה שאין שום דרך להגיע, מתפללים כל יום, ומבקשים: רבש"ע שאזכה אני וילדיי ונכדיי וכל משפחתי להגיע לרבינו הקדוש לאומן לראש השנה, שרבינו יתקן אותי ואת נשמתי, הרי העולם הזה הוא כמה שנים, ואנשים שוכחים שיש עולם הבא שהוא לתמיד, ורבינו הבטיח שאף את האנשים שהוא לא יכול לעזור להם כל השנה, הוא יכול לתקן אותם אם יבואו אליו לראש השנה.

מי שעוד לא היה באומן, חייב דבר ראשון לקום ולטוס, עוד לפני ראש השנה, יהיה מה שיהיה, ויסע לציון רבינו, ויתן פרוטה לצדקה, ויגיד את עשרה המזמורים של תיקון הכללי, ויגיד אני מאמין באמונה שלימה בדברי החכמים והצדיקים, ובדברי רבינו שאמר שיוציא אותי משאול תחתית.

להיזהר מבתי כנסיות של ליצים

ובשבת חנוכה ושבועות, מתכנסים אנשי שלומינו בכל אתר ואתר, חסידי ברסלב בכל מקום שהוא, ויש מקומות שאין שם בית כנסת

ליפול תפלה אחת בין אנשי שלומינו, אבל בתנאי שזה לא עושה מחלוקת במשפחה, אני שאלתי את מוהרא"ש בתחילת ההתקרבות, כשהתאכסנתי אצל הורי, הוא אמר לי להתפלל בשבועות אצל סבא שלי, ושאלתי מה יהיה עם עולם התווה, הוא אמר לי קודם תראה שלא יהיה לך עולם התווה כאן בעולם הזה, ושיהיה שלום, רק ראש השנה זה כבר ענין אחר לגמרי, ושם כל אחד צריך להסתכל על עצמו, כמו מישהו שגילו לו איזה מחלה, ואומרים לו שיש בקצה העולם השני מישהו שיכול לרפא אותו, ואז מגיע אחד ושואל אותו, מה, אתה תיסע עד שמה וכו', הרי הבן אדם החולה לא ישמע כלום, לא מה שהחבר שלו אומר ולא מה שהבוס שלו אומר, הוא יארוז מזוודה עם כמה בגדים ויטוס להציל את חייו, וככה זה גם מי שמחכה לו משפט קשה, אחרי שהסתבך עם הממשל, והוא שמע שיש איזה עורך דין שיש סיכוי שהוא יכול לעזור לו, הוא לא ישאל אף אחד אם אחזו ממנו או לא, הוא יסתכל על טובת עצמו.

לרבינו מגיעים רק עם שלום בית

קודם כל צריך הרבה לבקש על זה להגיע לרבינו, ואז צריך להכניס במוח, שאנחנו מוכרחים להיות שם לטובתינו, ואז צריך מאוד לשמור לא להסתכסך עם האשה בגלל אומן, אצל רבינו היה אפשר לבוא רק מי שנשוי, כל בחור שהגיע לרבינו, היה רבינו אומר לו תחזור לכאן עם טלית, וגם אברך נשוי שהגיע היה חייב להיות עם שלום בית, מוהרא"ש היה מספר שפעם אחד בשבועות, רבינו קם באמצע השולחן, ואמר, איך מעיז מישהו לבוא אלי לשולחן עם מחשבות לא טובות, ומוהרא"ש סיפר שהסיפור היה שישב שם יהודי שלא היה לו שלום בית, ועד שלא חזר בתשובה ולא קיבל על עצמו שהוא יתקן את דרכיו אי אפשר היה להמשיך, בהרבה מקומות חושבים שלדבר משלום בית זה דבר מודרני, כי האשה היא שפחה, שהיא תעשה ותביא ותבשל ותנקה ושתדבר פחות, ושהיא רק תבשל את כל המנהגים של סוגי המאכלים, ושהיא תשתוק.

תסביר שהלבוש לא קשור למה שמתחולל במח שלו.

אפשר לקבל מרבינו רק בהכנעה

ואי אפשר לקבל רגש לקונטריסים האלו, רק אם הבן אדם בטל ומבוטל בקרבן, והוא שבור בעיני עצמו, דכל מי שמרגיש את עצמו בגדלות ובגאווה, הרי הוא כל הזמן צוחק על כולם, והוא צוחק אפילו על התהלים, כל מי שיגיד לידו תהלים הוא יצחק עליו, והאמת היא שאנשים באמת כמעט לא אומרים תהלים, מוהרא"ש היה אומר תמיד, תיכנס לבית מדרש ותבדוק מי לוקח תהלים, אף פעם לא תראה עשיר שלוקח תהלים ביד, הרי יש לו הכל, יוצר משרתים ואשר משרתיו, הוא לא צריך להתכופף לקשור את שרוך הנעל, ואם תראה שהוא אומר תהלים, תדע שיש לו איזה צרה שבזה הכסף כבר לא עוזר, אם למשל הרופא אומר לו שהתגלה לו בעיה רפואית שלא עוזר שום דבר, וכל מי שצוחק על אחרים ומתגאה לא יכול לקבל שום רגש ב'אשר בנחל' ובשאר ספרי רבינו, אולי הוא יכול ללמוד את זה בצורה שלומדים, כמו כוללים הלומדים כתבי האר"י, אני לא יודע כמה מרגישים ככה את הקב"ה, אפשר ללמוד את זה בדרך של חכמה, ומי שיש לו ראש טוב מאוד יהנה מליקוטי מוהר"ן, אבל אם הוא רוצה להתחיל להרגיש את הקב"ה ולהתגעגע להקב"ה, חייב להיות בטל ונכנע, ואז ירגיש שהקב"ה לידו, והקב"ה אוהב אותו, ויתמלא בתקוה שהוא עוד יכול להיות צדיק, ולכן אם יש בית כנסת שקורעים את הספרים האלו, צריך לחשוב טוב אם להתפלל שם, עדיף להתפלל במנין אחר של יהודים טובים שהם לא חסידי ברסלב אבל הם לא קורעים ספרים המגלים את הקב"ה בעולם.

להסתכל על טובת עצמו ונשמתו

שבועות הוא זמן שאף מי שיש לו התחייבויות להיות בבית כנסת אחר, כמו מי שיש לו בית כנסת של ההורים שלו וכדומה, מ"מ הוא חייב

עצה טובה לכל אחד ואחד, אם רוצים לפעול משהו אצל ילד, או אצל שכן שאומר שהוא לא מסכים בשום אופן לשים סוכה וכדומה, שתדעו שאפשר לפעול הכל אצלהם, מענה רך ישיב חמה, לדבר יפה ושוב לדבר יפה, ולא לאבד את הסבלנות.

להגיד מוסר רק מתוך אהבה והערכה

זה יסוד מאוד חשוב למלמדים ולמחנכות, ואצל כל אחד בביתו, שאפשר לתת מוסר למישהו אחר, אך ורק בתנאי אחד, שאתה אוהב אותו, אם אתה אוהב אותו אתה יכול לתת לו מוסר, ואף אחד לא יודע אם אתה אוהב אותו או לא, כפי שלמדנו לאחרונה בירושלמי שהלב יודע אם לעקל אם לעקלקלות, אם אוהבים מישהו אפשר להגיד לו כל דבר בצורה יפה ובסבלנות, אבל אם אין אהבה אתה יכול להגיד מוסר, וזה יכנס באוזן אחת, ויצא מהאוזן השנייה, רבינו קורא לזה דיבור לבטלה, זה כמו פגם הברית.

אברך שואל איך הוא יכול לפעול בבית שיורידו את השערות, האמת היא שהיא לא חייבת ברגע זה לעשות את זה, היא כן חייבת לכסות את הראש כפי ההלכה, ואף שבזוה"ק כתוב דברים נוראיים לכל מי שהולכת עם שיער בבית, מ"מ אמרתי לאברך אתה יכול להגיד לה אך ורק בתנאי אחת, שאתה מעריך אותה באמת, ברגע שאין אהבה חבל על כל מילה, זה רק יכול לקלקל, אם אתה יכול להבין אותה ואת מה שהיא עוברת היא תקבל את דבריך, היא לא תקבל את זה ברגע זה, אתה צריך סבלנות, אבל המילים יכנסו, אין ספור אברכים מאנשי שלומינו פעלו דברים מאוד יפים בבית, על ידי שיחה יפה, על ידי סבלנות ודיבור יפה, ועל ידי שהמשיכו לאהוב בכל מקרה, וכמובן על ידי תפלות, תנסו ותראו, תנסו בכל מה שרק תרצו, תראו שזה עובד, הבעיה שאין סבלנות וברגע שלא הולך כפי שרציתם מאבדים את הערכה וכו'.

עשינו תשובה אצל מוהרא"ש

מוהרא"ש היה מדבר משלום בית בכל שיעור ליל שישי, וכולנו עשינו שם תשובה והבטחנו להשתפר, אני יכול לספר מה היה אצלי במוח ובלב, שמיד באמצע השיעור עשיתי תשובה, וזה לא שלפני זה היה מריבות, כי גם בלי מריבות יכול להיות לבן אדם במוח כל מיני מחשבות, וקצת כאבי לב ורגשות מעורבות, שאולי היא היתה צריכה לדבר יותר יפה אלי, ואולי להיזהר יותר בזה ובזה וכו', וכששמענו את המוסר שמוהרא"ש נתן לנו, והוא הכניס בנו מוסר כמו שצריך, כולנו עשינו תשובה שם, והבנו שכאן אפשר לבוא רק מי שנשוי ורק מי שיש לו שלום בית.

כל מי שמרגיל את עצמו להגיד זוהר יראה שם את החשיבות של שלום בית, גם מי שלא לומד זוהר בהבנה, הרי יש חלקים גדולים בזוהר שזה דברי אגדה, רבינו אומר שלשון הזוהר הוא סגולה טובה, כי שם רואים שכתוב אשרי היהודי שעושה מצוה, ואוי לו למי שעושה עבירה וכדומה, וזה מכניס לבן אדם אהבה לתורה ולמצוות, ומי שאומר הרבה זוהר, יראה שבכל שבוע ושבוע רואים שם את גדולת ענין הנישואין, ויראה שכתוב שרק במקום שיש בעל ואשה שם יש השראת השכינה, ורק שם הקב"ה נמצא, וכל מי שיוצא לדרך ואין לו את אשתו הוא חייב יותר ללמוד תורה שתשמור עליו.

אפשר לפעול הכל בבית

היינו צריכים לדבר משבועות, אבל כבר נכנסנו לדבר מראש השנה, אז צריך לדעת, שבעיקרון אפשר לפעול הכל בבית, יש סוד שמוהרא"ש היה אומר, אם מדברים יפה ויש סבלנות אפשר לפעול הכל, גם אם אברך אומר שלא יכול להיות שהיא תסכים לזה או לזה, שידע שאם ידבר יפה ויהיה לו סבלנות וימשיך לאהוב למרות הכל, הוא יוכל הכל לפעול אצלה, וזה לא רק אצל האשה, אלא ככה עם הילדים שלו, וגם מלמדים עם ילדים, וגם מגידי שיעור עם בחורים, וגם ראש ישיבה עם בחורים, וזה

מה שההורים עושים, ויום אחד תיכנס הביתה תראה שכל המדבקות יצאו מהמקום, וזה צער גדול, כי לא תדע איפה אחזת, ואף שאין באמת ענין לדעת איפה אוחזים, כי העיקר הוא ללמוד, אבל אנשים אוהבים להרגיש שסיימו ספר, שסיימו זוהר, סיימו ש"ס וכדומה, ולכן כשלא יודעים איפה אחזו זה מאוד כואב, זוכרים שנמצאים באמצע סנהדרין איפשהו בפרק רביעי, ומתחילים שוב את הפרק, ולכן יש לשמור על המדבקות האלו, אבל אנחנו נתחיל להכניס מדבקות בנ"ך, במשניות, בש"ס כסדרן.

לא לסחוב השלמות

מוהרא"ש מאוד רצה שכל אחד מאנשי שלומינו ילמד כל יום את הדרף, אבל יש להיזהר לא להפסיק ללמוד בגלל שלא סיימו את הדרף, פגשתי לאחרונה אברך שאומר שהוא לא יודע מה לעשות, הוא חייב דחוף שיחת חברים כי יש לו לחץ על הראש, כי הוא התחיל ש"ס לפני 3 שנים בעת שהתחילו את המחזור החדש, סיים את ברכות, אבל לא סיים את השאר המסכתות, ויש לו מדבקה בכל מסכת, בשבת בעירובין וכו', ויש לו המון דפים להשלים, והוא לא יכול ללמוד ככה, אנחנו מדברים כל הזמן מהדרף גמרא, אבל מי שזה לא מסתדר לו, שיתחיל ש"ס מהתחלה בסדר שלו, ולא יסחוב השלמות, ושינסה גם ללמוד את הדרף אם יוכל, ואם הוא ממשיך לסחוב השלמות וחובות למה הוא רוצה להשלים רק ממחזור זה, למה הוא מבין שהוא לא צריך להשלים את הדפים מהמחזורים הקודמים, זה נכון שרבינו אמר שצריך הרבה להזדרז כדי לתפוס כמה שיותר, כי גם כל מי שעשה תשובה ותיקן את מה שחטא ומחלו לו, אבל מה עם כל מה שהיה יכול ללמוד בכל הזמנים האלו שהוא ביטל, בכל אלפי השעות שהוא צפה בעבודה זרה גילוי עריות ושפיכות דמים, אף שמחלו לו על זה אבל הוא הפסיד את כל השעות האלו, אבל אסור שדברים האלו יגרמו שלא ילמדו ויעשה סתם עול ולחץ, יש אברכים שלא אומרים בכלל תהלים, כי הם

לחדש את המדבקות

מגיע עכשיו יו"ט שבועות, הולכים לקבל את התורה מחדש, כולנו הולכים לחדש שוב את כל המדבקות שהנחנו בתוך הספרים, ומתחילים שוב לפתוח את הספרים האלו, מוהרא"ש מביא אין ספור פעמים את דברי המדרש, על היהודי שנכנס לתוך הבית מדרש ורואה ארון ספרים ענק, ואומר הרי לוקח 7 שנים לסיים שם אם אלמד דף ליום, ואם אלמד רק רבע דף זה יקח לי 28 שנה, ולכן השוטה אומר אני רוצה לסיים עכשיו, וכתוצאה מכך הוא לא פותח בכלל ספר, אבל החכם אומר אני לא חייב לסיים היום את כל הש"ס, אני מתחיל עכשיו להגיד ש"ס כסדרן, וכל יום אגיד קצת עד שאסיים.

אברכים שרק התחננו, במקום שיצאו החוצה בערב לבלות, ולהשאיר את האשה לבד בבית כשאין לה מה לעשות, הכי טוב לשבת בבית ולפתוח ספר, אשה מאוד מעריכה בעל שיושב ולומד, וזה טוב להיות בבית גם לדבר ולשוחח ולצאת לטייל ולקנות, אבל גם לזכור ללמוד בבית, קצת חומש קצת משניות, קצת גמרא, לא חייבים לסיים את כל התורה מיד, נכניס שוב מדבקה בספרים, לראות כל יום איפה עצרנו אתמול.

מתחילים סדר חדש בנ"ך

הבחורים אמרו לי לפני כמה שנים שדברים שלומדים בחבורה יחד, יותר קל להם ללמוד, כמו שמוהרא"ש יסד את בבלי ירושלמי תוספתא, וכל אחד לומד את זה, לכן ביקשו לייסד חבורה לנ"ך, וקבענו אז ללמוד שני פרקים נ"ך ליום, ובשבוע הבא מתחילים שוב נ"ך ביחד, אבל יש כאלו שלא יכולים ללמוד בצורה כזאת, ואומרים שהם לא כמו מכונה אוטומטית שלומדת כל יום שני פרקים, אז שילמדו בסדר שנוח להם, אם פרק ליום, אם כל סדר אחר שנוח להם, חבילת מדבקות חייבת להיות אצל כל חסיד ברסלב, ויתחיל להכניס מדבקות בספרים, זה מאוד פרקטי, רק צריך לשמור מהילדים הקטנים, כי הם מעתיקים את

וקצת לדבר עם ד'.

תכניסו מדבקה בירושלמי, גם אם לא סיימתם בבלי, אבל תכניסו מדבקה, חתן אחד אמר לי שהוא קיבל לל"ג בעומר מתנה מהמחותן, זוהר הקדוש, ולשבועות הוא קיבל ש"ס, זה ממש ברסלב'ע השגות, במקום לתת איזה ארנק שחרוט עליו שם עם אותיות של זהב, ואף אחד בין כה לא ילך עם זה כי זה מתקלקל בכיס, או במקום לקנות שעון זהב שאי אפשר ללכת עם זה לעבודה כי זה יקר מדי, במקום זה אפשר לקנות ספרים שמשמשים בזה, ואם לא קנו לך, תקנה לבד, יש היום ספרים כאלו יפים, יצא כבר כל חלקי הירושלמי עם פירושים יפים, אותיות גדולות, מנוקד, יש מדרשים כל כך יפים היום, אני לא יודע מה לעשות עם המדרשים שקניתי כשהתקרבותי, עכשיו הוציאו בעוז והדר מדרש רבה פלאי פלאים, בן אדם שאוהב ספרים יתענג על זה, ולא צריכים לסיים הכל ביום אחד, ולא בשבוע אחד.

ויתגעגע ויבקש על זה, ויעשה פעולות שהוא יכול, שלכל הפחות יוציא את מסכת ברכות מהארון.

סדר דרך הלימוד ממלא את כל הזמנים

לפני שהתקרבותי הייתי כל כך מבקש על תורה בחג השבועות, והייתי חושב אז, עכשיו אני מבקש ומה יהיה אחרי זה, נגמרה התפלה ואין כלום, מה אפשר כבר לעשות בשבועות אחה"צ, צריך לחכות עד שיתחילו שוב את הכולל, ועד שיגיע החברותא, אבל עכשיו בדרך הלימוד אפשר ללמוד כל הזמן, ואם יבקשו בבית ללכת ולסדר דרכון לילדים, אז אלך לסדר, ואקח איתי משניות, צריך לדעת שרבינו אמר שכל מי שיבוא אליו לפני גיל שבע יזכה ללכת לחתונה עם חולצה נקיה, ולכן זה הזמן לסדר את הדרכונים מבעוד מועד, כי

רוצים לסיים כל שבוע את תהלים, ויש להם הרבה להשלים משבועות קודמות, ולכן לא אומרים בכלל, מה איכפת לך ממה שהיה לפני זה, היום יום רביעי, תיקח תהלים ותגיד את היום של היום.

בן אדם הוא לא מכונה

מקורבים חדשים צריכים לדעת, שכן אדם הוא לא מכונה, אברכים נמצאים באש קודש, ואומרים כל יום ח"י פרקים משניות, יש אברכים שלומדים כבר 4 שנים ח"י פרקים משניות, אני לא רוצה לשבור אף אחד, אבל אני מזכיר את מה שר' נתן היה אומר לתלמיד שלו, מזה שאתה אומר כמה שנים משניות עוד אין לי הנאה ממך, אבל כשיעבור יום אחד ולא תצליח להגיד משניות, ועדיין למחרת תמשיך כאילו לא היה, אז יש לי הנאה ממך, להגיד משניות זה לא תחרות, מי מסיים יותר מהר, אסור שזה יהיה משהו עם לחץ ועצבים, אבל בכל יום צריך לפתוח קצת גמרא קצת משניות

לעשות פעולות מה שאפשר

זכרנו ימים מקדם, בתחילת ההתקרבות כשהיה לי 2-3 ילדים קטנים בבית, כשאין מה לעשות ביום שישי ארוך, ובערב יו"ט ארוך, אפשר לסיים כל המדרש על השבוע וזוהר וכו', אני כל כך נהניתי אז שהיה שני שבועות פרשת נשא כמו עכשיו, כי על נשא יש את המדרש הכי ארוך והזוהר הכי ארוך, ואף כל מי שיש לו כבר בית עם ילדים, והוא מאוד עסוק, והוא צריך לצאת לעבוד, הרי העבודה להביא פרנסה הוא עבודת השם ממש, מ"מ לא ירגיש את עצמו כמי שנמצא רק בדרג ב', כל מי שהולך לעבוד יכול להיות כל כך דבוק להקב"ה הרבה יותר מבטלנים אחרים, אני ראיתי כאן בהיכל הקודש אברכים שעובדים שמסיימים גוזמאות של לימודים בכל חודש ובכל שנה, ומי שאין לו זמן, לפחות יכניס מדבקה, ולכל הפחות ירצה

ולעשות מצוות מהעבירות, כפי שרבינו אומר שאם אתה מאמין שיכולים לקלקל תאמין שיכולים לתקן, יש כאלו שרק מאמינים על עומק הפגם, ומאמינים שהפגמים האלו כבר הורידו אותנו למקום עמוק, אבל לא מאמינים שיכולים לחזור בתשובה בקלות.

לא לספר את העבר

אין צורך לספר את העבר, מה שהיה, מוהרא"ש היה אומר לי שלא אתן לבחורים להשמיע מה שהיה, טבע האדם הוא לספר כל מה שהיה, ואחרי זה הוא מתבייש בזה, ואז הוא מתחיל לדבר עלי כי הוא מתבייש שסיפר לי את כל החטאים והפשעים שלו, ועכשיו הוא כבר מגיד שיעור או מנהל עסק גדול, את כל העבר שלך תספר רק לבורא עולם, לא צריך לספר כלום לאנשים, אתה יכול להגיד בכללי שעבר עליך מה שעבר, והיית חלב חמוץ ומקולקל, ועכשיו נעשה ממך גבינה טעימה, ותעשה תשובה והקב"ה ימחל לך.

להיזהר מהשקעות כוזבות

חז"ל אומרים שיש גם דרך תשובה של יראה ופחד, מפחדים ממחלה, או מכסף שהשקיעו והפסידו, ואגב זו הזדמנות לדבר מזה שוב, אני לא מדבר מזה מספיק, ומוהרא"ש הרבה להזהיר אותנו על זה, פשוט קורע לב הסיפורים ששומעים, אברכים השקיעו מליוני דולרים, אצל אברך בכורו פארק, 130 מיליון דולר הלך לטימיון, יש אברכים שמכרו דירות והוציאו משכנתאות מהבנק, והכל הלך לטימיון, אברך כאן מספר לי שגיסו הוציא משכנתא 3 מיליון דולר, והכל הלך, עכשיו צריך להתחיל לדון אם ההוא ידע או לא ידע והתכוין לטוב, מוהרא"ש היה אומר אל תשקיעו כסף אצל אנשים, אל תתנו אימון באף אחד, ותשמרו על עצמכם ועל הכסף שלכם.

לוקח עכשיו הרבה זמן עד שמגיע הדרכון, כמה חודשים, אבל ב"ה מספיק היום שאחד ההורים ילך, ואפשר לקחת משניות, ואם אמור להיות תור ארוך אפשר גם לקחת גמרא, חז"ל אומרים על שמואל שבכל מקום שהלך שם ביתו, כל מי שמכניס בית נצחי בכיס, כי שם ביתו, איפה שהוא רק הולך,

היה היום אחה"צ כאן בר מצוה בבית מדרש, וב"ה שלומדים כאן לא להוציא הוצאות מיותרות, וברוך השם שהשנה הורדנו את דמי הוצאות הקעמפ, שעולה בכל מקום 3 אלף דולר לילד, וכאן אין את ההוצאות האלו, עכשיו אברכים אומרים לי שהגיע הזמן לעשות משהו להוזיל את אומן, והאמת כשאני חושב זה ההוצאה היחידה החריגה שיש לי בשנה, לנסוע עם כמה ילדים מדובר בהמון כסף, אבל בשבילי זה לא נחשב לכסף, אם רבינו יתקן אותי ואת ילדיי אז אלך לעשות את זה, ולא אסתכל על כסף.

מאכלי חלב

מגיע יו"ט והולכים לאכול מוצרי חלב ועוגות גבינה, אבל אם אין שמחת התורה ושמחת היו"ט אין לזה טעם, לפעמים העוגות גבינה יכולים לגרד בגרון, או להעלות את הסוכר, יש לעוגות האלו טעם רק כשזה מגיע יחד עם משניות ועם גמרא ועם שמחה שאנחנו יהודים, אנחנו שמחים שאנחנו שומרים שבת, שאנחנו אוכלים ג' סעודות בשבת, שמחים שאנחנו יושבים עם האשה והילדים בסעודות שבת ומדברים איתם, ושמחים שיש לנו מזווה וציצית, ושמחים שהולכים עם תפילין.

כשאוכלים את מוצרי הגבינה ניזכר בדברי מוהרא"ש, שהדבר היחיד שמתקלקל ואפשר לתקנו, זה בקבוק חלב שמתחיל להתקלקל, כל דבר שמתחיל להתקלקל יש לזרוק מיד ואין מה לעשות עם זה, אבל חלב לא זורקים אפשר לעשות מזה גבינה, כל הגבינות מגיעות מחלב חמוץ ומקולקל, וזה לימוד בשבילנו אם אנחנו מקולקלים ונחמצים אפשר לחזור בתשובה,

מפחדת להישאר לבד, אז תגידי תיקון ליל שבועות בבית, לא צריך להפוך את כל הבית בגלל ענינים, העיקר שיהיה שלום ויהיה שמח בבית, ילדים לא רוצים לעזוב את הבית כששמח בבית, כשיש אוירה טובה בבית.

כוונתי לטובתכם

היה כמה אברכים שהיה להם טענות שהשיעור בשבוע האחרון היה מדי קיצוני, ולמה זה צריך לצאת בפומבי, וזה מבייש את הקהילה, אני מבקש שתמחלו לי, אני לא מתכוין לאף אחד באופן אישי, אצלי בבית ב"ה אין שום מכשיר, אני סך הכל רוצה להציל את הבתים שלכם, כאן אתם יכולים להוציא את הטלפונים ותעשו מה שאתם רוצים, ותצלמו את השיעור, אני רק מתחנן אליכם שלתוך הבתים שלכם אל תכניסו את זה, וגם בישיבה עשיתי תקנה שאסור להכניס סמארטפון, כי יש מלא בחורים צעירים שההורים שולחים אותם אלי לישיבה, ובמקום זה הם הולכים לראות קליפים, לכן אי אפשר להכניס לישיבה סמארטפון, וכל הדרשה היתה שלא תכניסו לבתים שלכם את הטלפון.

תבדקו שיעורים קודמים מלפני 15 שנה, ותראו שלא אמרתי מילה אחרת ממה שאמרתי כל השנים, שלא תכניסו את זה הביתה, יכול להיות שאמרתי את הדברים יותר בסערה רגשית, כי אחרי שישבתי עם אנשים הייתי נסער, אחרי שנשים בוכות ושואלות האם לזה הם היו צריכות להסתכסך עם ההורים ולהיות חסידי ברסלב כדי לקחת חתן מהישיבה, ואז הבעל ישן עם הטלפון ויקום עם הטלפון, ואז התחלתי לחשוב אולי צריך להפסיק לעשות שידוכים, או להתחיל להגיד שאין שום מעלה בזה שלוקחים בחור מהישיבה, הרי היא לא יכולה לספק כלום לבעל כשיש לו טלפון, כי הטלפון יותר מעניין מהכל, מה שהיא רק תעשה לא יועיל, ועל זה אני התחננתי שלא תכניסו טלפון הביתה.

וכי על זה אני כבר צריך לפייס אתכם? בזה אני כבר נחשב למהרס הקהילה? סך הכל אני

לדבר רק מה שאפשר לשמוע

צריכים להיות בשמחה שזכינו להיות מקורבים לרבינו, ויש להכניס את רבינו בתוך הבתים, יש דיבור מרבינו שאמר, שהוא רוצה שנעשה גם את נשותינו לחסידות, אבל צריך להיזהר ולעשות את זה בחכמה, צריך לדעת איך לדבר, לפעמים הן שמעו הרבה לשון הרע, צריך להיזהר לא לעשות יותר גרוע, וכדברי הזוהר הקדוש, זכאין מאן דמללין על אודנין דשמעין, אשרי מי שמדבר לאוזן שיכול לשמוע, צריך לדבר רק עד כמה שההוא מסוגל לשמוע.

קדושת ליל שבועות

מוהרא"ש היה מפליג בגדולת ליל שבועות, כמה שיש להקפיד להיות ער, האמת שזה לא כל כך קשה, יש אברכים מאנשי שלומינו שנמצאים עכשיו בארגנטינה, ואצלהם נהיה לילה ב6 והעלות ב7 בבוקר, ויש להם תיקון ליל שבועות מאוד ארוך, אבל אצלינו כל הלילה הוא 3 שעות, ולפעמים בן אדם מסתכל על כל התיקון ליל שבועות העבה, ומתייאש מלהגיד את זה, מוהרא"ש היה אומר שהעיקר זה הפסוק הראשון והפסוק האחרון שבכל פרשה, ושרים קצת, ואומרים תרי"ג מצוות, ומתבודדים ומבקשים מהקב"ה על כל מה שצריך, בחורים מבקשים על שידוכים, ואברכים מבקשים על שלום בית, והורים מבקשים על ילדים טובים, וכולם מבקשים להיות יראי שמים, ושנזכה להגיע לרבינו לראש השנה, וכשמגיע קודם עלות השחר כותב רבינו בליקוטי מוהר"ן שזה זמן גדול מאוד, גם אם אנחנו לא מבינים את כל מה שרבינו כותב, שזה ממש שער הנו"ן, אבל אנחנו מאמינים שזה ישפיע עלינו דברים גדולים.

העיקר השמחה

והעיקר לזכור להיות בשמחה ביו"ט, לא לעשות מעיקר טפל ומטפל עיקר, ואם אתה לא יכול לצאת מהבית בליל יו"ט, כי אשתך

השמונה הדריכה אותם, הרי זה הילדים שלנו בואו נשמור עליהם, הם ידעו על כל החיים בעיתו ובזמנו, אם יודעים דברים לפני הזמן זה מאוד מפחיד ומאוד לא בריא, ואחרי זה צריך הרבה לטפל להחזיר אותם לדרך הישר.

גם על זה נתפלל בשבועות, והאר עיננו בתורתך, שנדע איך לשמור על הבית בקדושה וטהרה, שלא נהיה כנועים תחת המכשירים האלו, ושנזכה לחג שמח.

רוצה טובתכם שלא תכניסו הביתה, ואם אין לך משרד, תכניס את זה למגפיים ותוציא אותם מחוץ לבית, אין לכם מושג מה הילדים יודעים, קיבלתי מתנה תנור לפסח, ואשתי התקשרה לשאול איך להפעיל את זה, אז הוא עונה שהיא תבקש מאחד הילדים הקטנים בבית, והוא כבר ילמד את כל השכלולים, וככה עשינו, פלאי פלאים, הוא אמר שהוא גם עשה ככה, הוא קנה תנור, והוא ואשתו לא הצליחו לעלות על כל הדברים הטכנולוגים שיש לזה, והבת שלו בת

***

כבר מצוה של הנה"ח משה רוד סאלי ני"ו ד' סיון תשפ"ג

ומפארין, ככה עושים ילדים קטנים להורים, וההורים לצערי לא יודעים מה לעשות, ומתנהגים כמו העולם המודרני שמתכופפים ונכנעים לילדים, כי הרי הילד אמר מפורש שהוא צריך ככה וככה.

ב"ה אין לי בית מודרני, ההורים לא עושים את מה שהילדים מצווים עליהם, אבל לא כולם יודעים את זה.

עוד מעט הוא ימצא שידוך טוב, וגם אז ימשיך להגיד לאבא שלו שהוא לא ישחוט אותו, בעז"ה תמצא שידוך טוב כשיהיה לך יראת שמים וכשתמשיך ללמוד ככה בהתמדה, ילד שסיים כבר 8 פעמים ששה סדרי משנה, כאן מגיע למחות לו כפיים.

כשאני התחתנתי כבר היה לי כתב היתר הוראה, שמותר לי לפסוק שאלות, אבל לא סיימתי פעם אחת משניות, למדתי הלכות שבת, ויורה דעה חלק א', ואחרי זה חלק ב', אבל לא ידעתי שיש דבר כזה משניות, שאפשר ללמוד ולסיים.

אצלינו משפחת סאלי הוא מהמשפחות החשובות ביותר, אין אצלינו הבדל מאיפה מגיעים, יש כאן ילדים שמגיעים מארגנטינה, יש כאן ילדים מאיראן, מפרס, ויש כאן ילדים מאוקראינה, ויש כאן אפילו ילדים מוויליאמסבורג ומבורו פארק, ועוד ערים חשובות, כולנו בני משפחה אחת, כולנו נכדים של אברהם אבינו ויצחק אבינו ויעקב אבינו.

אני מזמין את כל מי שעוד לא ראה חתונות בישיבה, שיבואו לראות, מיד אחרי שבועות יש 2 חתונות בישיבה, תראו בעצמכם ותיווכחו, הרי בכל חתונה אחרי כמה שעות הולכים הביתה ואף אחד לא זוכר בכלל מה היה ועל מה שפכו כסף לרוב.

מזל טוב משה רוד, מזל טוב להורים ולאחים ולכל המשפחה, ולכל הכתה, ולכל הישיבה, שמחה גדולה שיש לנו כאן בחור חכם, שאומר לאבא שלו, מה חסר לנו שצריך לעשות אירוע באולם, מקודם כשהכינו את האירוע אמר כאן בחור שלא מזמן אבא שלו היה צריך להזמין אולם ב-5 אלף דולר, וכעת יש בחור חכם שאומר שלא צריך אולם, אפשר לתת את המפות היקרות שיש כאן בישיבה, המפות שעשויות מחומר יקר שנקרא פלסטיק, צבעו את זה יפה בלבן, וזה אפילו מבריק, ויש לזה כפלים נהדרים, ויש כאן ממרח גבינה וסלט ביצים, ואפילו עוגיות, זה בחור ממש חכם.

מוהרא"ש היה שואל תמיד את בחורי הבר מצוה, מה המצוה הראשונה שיש לבחור כשהוא נעשה גדול, יש כאלו שעונים קריאת שמע, וזה נכון, אבל מה עושים עד קרי"ש, עד שמוצאים מנין למעריב, ויש שאומרים מצוות שמחה, בפרט אצלינו חסידי ברסלב שיש לנו מצוה גדולה להיות בשמחה תמיד, אבל מוהרא"ש היה אומר תמיד לבחורים, שיש מצות כיבוד אב ואם, ותמיד היה אומר לחתן הבר מצוה, תמלא כוס שתיה לאבא שלך, ותקיים מצות כיבוד אב ואם.

כאן יש לנו שילוב של בחור חכם עם מצוות כיבוד אב ואם, ילד שאומר לאבא שלו, שלא צריך לקחת אולם לבר מצוה, מאיפה לקחת כל כך מהר את השכל, בדרך כלל רק אחרי שמתחתנים ורואים שכסף לא גודל על העצים, רק אז מתחילים לחשוב מה היה חסר לי שביקשתי מאבא שלי שיעשה לי אירוע כזה וכזה, בדרך כלל ילדים רק יודעים לבקש מהאבא, תקנה לי, תעשה לי, תביא לי, אני לא רוצה להיות ממשפחה מסכנה, אני לא רוצה בר מצוה של מסכנים, אני רוצה שיהיה שם מקהלת, שירה, זמרה, מברכין, משבחין,

כשהייתי בחור ולא היה לי את סדר דרך הלימוד פשוט טיפסתי על הקירות מחוסר מעש, השתתפתי בכל המחאות, כי רציתי להיות ירא שמים, כל שני וחמישי התחלתי מסכת אחרת, ובכל תקופה התחלתי ללמוד עם חברותא אחר, במסכת אחת הצלחתי למשוך עד דף ה', ובמסכת אחת עד דף יא. רק מסכת מגילה היה לי חברותא, ואם היה לי סדר דרך הלימוד...

אבל לא מסתכלים על העבר, היום כולנו הולכים להיות בחורי בר מצוה מחדש, מגיע יו"ט שבועות, כולנו הולכים ללמוד כל יום קצת חומש, קצת משניות, קצת גמרא, קצת הלכה, ואחרי זה כל אחד יראה מה מושך אותו ללמוד, אחד נמשך להוראה, ואחד למדרשים, ואחד לספרי שו"ת, כל אחד ילמד מה שליבו חפץ, ותן חלקינו בתורתך, כל אחד יש את החלק שלו בתורה, אחד נמשך לסיפורי צדיקים, זה גם חלק בתורה, כל הש"ס מלא בסיפורי צדיקים.

יש גם מי שנמשך לסתרי תורה ולקבלה, אבל זה כבר צריך להיות עם יראת שמים, עם קדושה וטהרה, הרבי ר' אלימלך זי"ע היה אומר שקודם כל צריך להתמלא במשניות וגמרא, ואחרי זה אפשר ללמוד ספרי קבלה, אבל עם קדושה וטהרה ואחרי הליכה למקוה.

וכשהולכים למקוה הולכים עם יראת שמים, המקוה הוא לא מקום לדיבורים, ולא מקום להסתכל, כשמישהו שואל אותך שאלה במקוה תעשה את עצמך חרש, ועיור, לא שומע ולא רואה, רק בחוץ תדבר, ובתוך המקוה מסתובבים בצניעות, מכוסים במגבת, ולא הולכים עם עזות וחוצפה, וזה לא קשור אם יש אנשים שם או לא, אלא כפי שאמרו חז"ל על הפסוק, לבעבור תהיה יראת ד' על פניכם לבלתי תחטאו, זו הבושה, מי שיש לו בושה בידוע שעמדו רגליו על הר סיני, ומי שאין לו בושה חייב מיד לחזור להקב"ה, אני לא אוהב לסיים את מה שנוהגים לסיים שמי שאין לו בושה זה סימן שלא היה בהר סיני.

כי כשאני שמעתי את זה בתור ילד מאוד

- אני התחתנתי בבנין שהיום אין אפילו זכר שהיה שם אולם, איפה שיש היום את המכולת 'הצלחה', כאן בפינה, שם היה פעם אולם אירועים, במקום הזה קנו היום את העוגיות לבר מצוה.
- החתנים ששוחטים את ההורים שלהם, מוסיפים שהם צריכים גם אויפרוף, ובמקום שיעלה כמה דולרים לחבילת סוכריות, סוחטים הון מההורים.
- זה הדרשה שאני יכול להגיד בבר מצוה, כי מזה אני מתפעל, הייתי יכול להגיד דברי תורה מאוד יפים על 'כפה עלינו הר כגיגית' ולהקשות את קושיית התוס' למה צריך לכפות עליהם, הרי אמרו כבר נעשה ונשמע, ומה יש צורך בכפייה, למה לא דיברו יפה וכו', אבל התורה הכי יפה שיש בחור שמכבד את אבא ואת אמא שלו.
- הוא אמר לי שבחור אחד אמר לו היום, שהראש ישיבה כאן מתנהג בכפייה, צועק ושולח הביתה וכו', נזכרתי מקושיית התוס' למה באמת היה חסר כפיית ההר, הרי אמרו נעשה ונשמע.
- ב"ה שיש לבחור את העצות של רבינו, כשאני נהייתי בחור בר מצוה, הרגשתי שזורקים אותי לשחות במים עמוקים.
- כשהייתי ילד מאוד פחדתי לשחות במים העמוקים, הלכתי תמיד למים של הפעוטון, יום אחד הגיע אחד מבני המשפחה שלי, וזרק אותי לתוך המים העמוקים, ונבהלתי לנפשי והתחלתי לצרוח, וההוא עמד בחוץ וצחק, הוא היה מספיק קרוב להציל אותי אם לא אצליח, וקודם הצלחתי לעלות למעלה על גבי המים, ולאט לאט התחלתי לשחות עד הקצה, הצליח לו הטריק, ובדיוק ככה הרגשתי כשנהייתי בר מצוה, אמרו לי תהיה ירא שמים, אבל איך, לא היה לי כלים.
- אי אפשר להיות חשמלאי בלי מברגה וכלים נוספים, ב"ה שהיום יש לבחור הבר מצוה כלים, יש לו את העצות של רבינו, הוא יכול לדבר עם הקב"ה ולבקש ממנו להיות ירא שמים וללמוד תורה, יש את סדר דרך הלימוד.

אני גם חושב ככה, אם לא הייתי יהודי, באיזה בית כלא הייתי מגיע, הייתי יושב איתך ביחד שמה... אנחנו נברך בקול 'שלא עשני גוי'.

במדרש כתוב שבעת שהקב"ה אמר את עשרת הדברות והתחיל להגיד אנוכי ד' אלוקיך, מיד צעק משה רבינו שלא עשני גוי, וכולם שואלים על המדרש הזה, מה הקשר בין הדברים, מוהרא"ש היה אומר שהוא לא מבין את השאלה, הקב"ה נותן את התורה, ומשה רבינו לא מתאפק וצועק שלא עשני גוי, הדבר כל כך מובן מאליו, יש היום ספרים שלמים שמתרצים את זה, אבל השאלה לא קשה בכלל, בטח שיש לצעוק שלא עשני גוי. הבעל שם טוב הקדוש היה בהתחלה מלמד דרדקי, והוא ביאר לילדים את מזמור ק"ד בתהלים, איך שדוד המלך מונה את כל פלאי הבריאה, ובאמצע הוא אומר מה רבו מעשיך ד', והוא ממשיך לתאר את פלאי הבריאה, ובאמצע נכנס הפסוק מה רבו מעשיך ד', כי דוד המלך לא התאפק וצעק באמצע התיאור איך מעשיו של הקב"ה מופלאים, ולא יכל להמתין עד הסוף, וככה היה גם עם משה רבינו שלא הצליח להתאפק עד סוף עשרת הדברות וצעק מיד.

בחורים יקרים, אני ממש מזהיר אתכם, בכפיית הר כגיגית, לדבר עם ההורים בדרך ארץ, מי שלא מדבר להורים בדרך ארץ יהיה לו מאוד מר, לא אומרים לאבא איזה בית מסכן יש לנו, ואפילו לא חושבים ככה בלב, מי שחושב ככה צריך לעשות תשובה, כל אחד נמצא בבית שהקב"ה שם אותו שמה, לא מתביישים עם ההורים, גם אם כל הדודים נוסעים כל הזמן טיולים, ורק אצלינו לא נוסעים, אעפ"כ לא חושבים ככה ולא מדברים ככה, צריך לשמוח שיש בית, ויש אבא ואמא.

- נבהלתי, הייתי שומע שאומרים שמי שעושה ככה וככה זה סימן שאין לו נשמה יהודית, וכי אין לי נשמה יהודית, אני כל כך רוצה להיות טוב, ולכן אצלינו לא אומרים ככה.
- כשהייתי מלמד הדרכת את הילדים להיגעל מכלבים כפי שמוהרא"ש אמר לי לעשות, לא אמרתי את זה בשם מוהרא"ש, אבל אמרתי להם שצדיקים אומרים שאפשר לראות סימן מי הוא יהודי, כי יהודי נגעל מכלבים, ואז קם ילד ואומר, וכי אני לא יהודי, אני אוהב ללטף כלבים, בלב שלי חשבתי שאני פשוט נגעל מזה ורוצה להקיא, איך אפשר ללטף כלב, אבל הייתי צריך לשמור עליו, כמוכן שאמרתי לו דברים אחרים, אני לא זוכר כעת מה אמרתי לו.
- מחר בלילה יש לכולם בר מצוה גדולה וחתונה גדולה, ליל שבועות, כולם מקבלים עול תורה ומצוות, וכולם הולכים להידבק להקב"ה ולתורה הקדושה, נלמד כל יום את התורה, אי אפשר לאכול מאכלי חלב בלי שמחה, בלי לשמוח שאנחנו יהודים, אנחנו רוצים להראות את החביבות שלנו לתורה ולמצוות ולכן אנחנו אוכלים את הדברים האלו.
- הרי אם לא היינו יהודים איך היינו נראים, היינו מתגלגלים ברחובות, הרה"ק ר' משה לייב מסאסוב זי"ע היה איש מלא [ככה המוהרא"ש היה אומר, כי לא אומרים על מישהו שהוא שמן], ובזמנו היה גם הרה"ק המגיד מקאזניץ זי"ע, והמגיד היה כזה רזה ממש עור ועצמות, ור' משה לייב שאל את המגיד מקאזניץ, כשאתם עושים בכל בוקר את הברכה שלא עשנו גוי, מה אתם חושבים, ואם הייתם גוי מה כבר היה, איזה גוי רזה ודקיק, אבל כשאני עושה את הברכה, אני מכוין על איזה גוי מכובד.

***